

„...egy gazdag meg egy szegény.”
Éghajlati igazságosság

Segédanyag a Teremtés hete ünnepléséhez
2015. szeptember 27. – október 4.

Az összeállítást az Ökumenikus Teremtésvédelmi Munkacsoport tagjai készítették:

Béres Tamás (evangélikus)

Karsay Eszter (református)

Khaled A. László (methodista)

Kodácsy Tamás (református)

Kodácsy-Simon Eszter (evangélikus)

Kükedi Zsolt (katolikus)

Nobilis Márió (katolikus)

Szűcs Boglárka (református)

Szabó András (evangélikus)

Szerkesztette: Khaled A. László

Kiadja: a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa

Felelős kiadó: Fischl Vilmos

A kiadvány újrahasznosított papírra készült.

Honlap: www.terentesunnepe.hu

TARTALOM

Te vagy az az ember!	4
Egy gazdag meg egy szegény – Nátán példázata	8
1. nap – Az urbanizáció hatásai	9
2. nap – Állattenyésztés és környezet	14
3. nap – Kereskedelem és környezetvédelem	18
4. nap – Gyermekünk jövője	22
5. nap – Utazás a világban	26
6. nap – Mohóság és irigység	30
7. nap – Kizsákmányolás és igazságtalanság	34
Igehirdetési előkészítő	39
Vendéglátó játszóház. Teremtésheti gyermekcsendesnap-vázlat	43
Gyümölcsész program	48
Áldott légy! – Ferenc pápa 2015-ös enciklikájából	
Zarándoklat a 21. klímacsúcsra Párizsba	54
Teremtésheti témák 2009-2015	55
Tekerj a felebarátodért!	56

TE VAGY AZ AZ EMBER!

Előszó

A címlapon a kétarcú Rio de Janeiro, a festői elhelyezkedésű brazil nagyváros. A képbe bele van sűrítve mindaz, ami idei teremtésünne-pünk témája és problematikája. Egy város, amelynek ebben a beállít-ásban is látszik megrázó kettőssége: az óceán partján épült magasházakban élő gazdagok, és a városból kiszorítottak tömege. A hegyoldalon nyújtózó favellák nyomornegyedeiben, a csökkentésre irányuló szándék ellenére, a lakosság szám 2000 és 2010 között tovább nőtt, egymillióról 1,4 millióra bővült. Mivel az újabb épületek létesíté- se tilos, az itt élők a szó szoros értelmében az ég felé terjeszkednek, egyes favellák akár tizenegy szint magasságig nyúlnak.

Ez az a 10 milliós város, amely 2014-ben mindennapos tiltakozások közepette rendezett futballvébét: az elégedetlenkedők az egészség- ügyi, oktatási és szociális nehézségekre igyekeztek felhívni a szerve- zők figyelmét. 2016-ban Rio olimpiát szeretne rendezni, gőzerővel folynak ezekben a napokban is az előkészületek, a fájdalmas társadal- mi ellentmondások mellett jelentős környezeti terheléssel. Két példa. 1. A város szennyvizének 70%-át ürítik az óceánba, a riói tengerpart a fertőzések melegágya. 2. Az olimpiai programba visszakerülő sportág, a golf versenypályáját természetvédelmi területen hozták létre, és napi 5 millió liter vízzel locsolják, miközben aszályos időben a helyiek kö- zül sokan vízhiánnyal küszködnek.

Ráadásul ez az a város, amely 1992-ben otthont adott annak a nemzet- közi klímacsúcsnak, amelyen elfogadták az ún. Agenda 21-et, mely a 21. századra előretételeket fogalmazott meg feladatokat. A konferenci- án 175 ország vett részt, a jelenlevők a bioszféra és a biodiverzitás védelme mellett a fenntartható fejlődéssel foglalkoztak. Ez a brazil

találkozó lett a későbbi ENSZ klímakonferenciák elődje. Jelen füzetünkkel és témánkkal (*éghajlati igazságosság*) az idén Párizsban megrendezésre kerülő konferenciára is előretekintünk. Hisszük, hogy keresztény emberként van felelősségünk és mondanivalónk ebben a témában. Ha éghajlatról és klimatikus kérdésekről van szó, talán megkísért minket a gondolat, hogy ezek olyan léptékű események és folyamatok, amelyekhez nekünk nincs közünk. Talán Dávid királyt is így indult el a bukás felé, és talán ezért kellett Nátán prófétának felébresztenie és felráznia őt: Te vagy az az ember! – Vagyis: Ez éppen rólad szól, te vagy a felelős!

A klímakérdés emberekről szól, ahogy az a példázat is, amelyet a próféta adott elő a királynak. Gazdagok és szegények. Mi melyik oldalon állunk? A történet, amely ökumenikus munkacsoportunkban megragadott minket, arról szól, hogy valaki rádöbben: rossz oldalon áll, változnia, változtatnia kell. A teremtésvédelem ügye az egyének szintjén kezdődik, nálam és nálad. Sajnos tapasztaljuk magunk körül Ferenc pápa szavainak valóságát: a föld, a mi otthonunk egyre inkább úgy néz ki körülöttünk, mint egy szemétdomb.

Ne gondoljuk, hogy a klímakérdés nem biblikus felvetés. A kezdetektől központi témája a Szentírásnak. A kietlen és pusztá földből Isten megalkotott egy élhető lakhelyet, egy kertet, betöltve a földön és a vízben nyüzsgő élőlények seregével – és az emberrel. A neki kedvező klíma megteremtése, megalkotása nélkül az ember nem élhetne a földön. Megajándékozottságunk alapvető része ez.

Egy bolygót kaptunk. Ma aktív kutatás folyik az ún. szuperföldek, földszerű bolygók irányában. Kiélezett a verseny a csillagászok között, de előfordul, hogy egymásnak ellentmondó hírek érkeznek egy-egy feltételezett bolygó létezéséről is. Jelenlegi műszereinkkel nem mindig egyértelműen bemérhetőek vagy igazolhatóak a távoli égitest-

tek. Ritkán hangzik el, de a fényévnyi távolságuk ráadásul azt jelenti, hogy a legközelebbi ilyen szuperföldek megközelítése a jelenlegi technológiákkal akár évszázadokig is eltartana. Az Úristen ezen a földön adott alkalmas klímát. Sajnos a 21. század elején különösen jellemző aktivitás az emberiség részéről, hogy „fogyasztóként” újat keres, és földi lakóhelyére is „termékként” tekint. A megmentés és megóvás helyett a menekülés szavát juttatja eszünkbe ez az irány.

A menekülés nagy folyamatának a bolygón belül már tanúi vagyunk. A népvándorlásszerű mozgás erős aktualitás ma Európában, de a gazdasági és a politikai menekültek fogalmai mellett egyre inkább számolni kell a klímaváltozás okán menekülőkkal. 2013-ban az óceániai szigetországból, Kiribatiról nyújtott be először egy család klímamenekültként menedékkérelmet Új-Zélandon. Az ok: az emelkedő tengerszint, amely veszélyezteti otthonaikat, az ivóvíz minőségét, és elpusztítja a termést.

Ugyanakkor a klímamenekült státusz sem új fogalom. Klimatikus okokból, éhínség elől menekült Ábrahám Egyiptomba, de ismerte ezt a helyzetet Jákób családja is. A menekültek megsegítése mellett természetesen mindig messzebbre mutat, ha a háttérproblémák megoldására törekszünk. Ez a fenntartható út, a következő generációk jövőjének biztosítója. Kívánjuk, hogy a 2015-ös Teremtés hetének prófétai szavai érzékenyítsenek a klimatikus kérdések felé, s a magunk felelősségi szintjein megtegyük, ami rajtunk áll!

Istentől áldott teremtésünnepet kívánunk!

Dr. Khaled A. László

Az Ökumenikus Teremtésvédelmi Munkacsoport nevében

Nátán meginti Dávidot
Rembrandt van Rijn rajza (1650-1655)

EGY GAZDAG MEG EGY SZEGÉNY

Nátán példázata

Az ÚR elküldte Dávidhoz Nátánt. Az bement hozzá, és ezt mondta neki: Volt egy városban két ember, egy gazdag meg egy szegény. A gazdagnak igen sok juha és marhája volt. A szegénynek nem volt egyebe, csak egy báránkjája, azt is pénzen vette. Táplálgatta, és a gyermekeivel együtt nőtt fel nála. A falatjából evett, poharából ivott, és az ölében feküdt, mintha csak a leánya lett volna. Egyszer egy utas érkezett a gazdag emberhez, de ez sajnált a maga juhait és marháit közül hozatni, hogy elkészítse a hozzá érkezett vándornak, ezért elvette a szegény ember báránját, és azt készítette el annak, aki hozzá érkezett. Dávid nagy haragra gyulladt az ellen az ember ellen, és ezt mondta Nátánnak: Az élő ÚRra mondom, hogy halál fia az az ember, aki ezt tette! A bárányért négyszer annyit kell fizetnie, mivel ezt tette, és mivel könyörtelen volt. Akkor ezt mondta Nátán Dávidnak: Te vagy az az ember! Ezt mondja az ÚR, Izráel Istene: Én kentelek fel Izráel királyává, és én mentettelek meg Saul kezéből. Neked adtam uradnak a házát, és a te öledbe adtam urad feleségeit. Neked adtam Izráel és Júda házát is. És ha ezt kevesellted volna, még sok mindent adtam volna neked. Miért vetted meg az ÚR szavát, miért tettél olyat, ami nem tetszik neki?! A hettita Úriást fegyverrel vágattad le, hogy a feleségét feleségül vehesd; őt magát pedig meggyilkoltad az ammóniak fegyverével!

(2Sám 12,1-9)

Az urbanizáció hatásai

1. nap

**„Az Úr elküldte Dávidhoz Nátánt.
Az bement hozzá, és ezt mondta neki:
Volt egy városban két ember,
egy gazdag meg egy szegény.” (2Sám 12,1)**

Nátán példázata törvénykezési példázat. Módszere az, hogy a lehető legvalósabbnak látható történeten keresztül mutassa be azt a szituációt, amelyben az illető önmaga mondja ki – még általa sem ismert érintettsége folytán saját magára – az ítéletet. A példázat eseménye, a városban egymás mellett élő két ember képe teljesen hétköznapi lehetett, hiszen a példázat hallgatója, Dávid király egyáltalán nem lepődik meg a jelenet felvázolásán. Tudhatjuk, hogy nem konkrét eseményről van szó, hiszen hiányoznak a nevek, a pontos helyszín megjelölése, a tanúk és más egyéb körülmények felsorakoztatása. Ám olyan történetről van szó, mely mégis mindenki életében egészen konkrét valóságként jelenhet meg, s amely épp általánossága miatt lehet releváns kortól és helytől függetlenül ma is.

A szituáció, melyben egy gazdag és egy szegény ember él egymás mellett, név és arc nélkül, konkrét tanúk és szomszédok nélkül, ma is bármely városra jellemző lehetne. Földünk lakosságának több mint fele városokban él. Közel 4 milliárd ember. Ezeknek a városoknak az

Napi terv

Ma új kapcsolatot teremtek egy szomszédoddal
vagy az utcánkban lakóval - ezzel erősítve a
helyi közösséget.

Tények

Egy kutatásban amerikaiakat kérdeztek, hogy szerintük hogyan oszlik meg a társadalom vagyona a jövedelem szerint öt csoportra osztott népesség között. A valóságban súlyosabb az aránytalanság. A becslés: 2.9%, 6.4%, 12%, 20.2%, 58.5%
A tényleges: 0.1%, 0.2%, 4%, 11.3%, 84.4%

összterülete fizikailag ugyan nem nagy, csupán a szárazföld 3%-át fedik le, de valódi életterük mégis sokkal kiterjedtebb: a Föld erőforrásainak – erdőknek, mezőknek, vizeknek, szántóföldeknek, s más javaknak – 70%-át használják el a városlakók.

A próféták mindig éleslátók voltak. Nyitottak voltak az erkölcsi és a társadalmi problémákra, s ezért üzeneteikhez is tudatosan választották azt a környezetet, amelyben a valós problémák valóban megtörténtek. Miért pont egy városban él Nátán próféta két embere? Vajon megtörténhetne ugyanez az eset falusi környezetben is? Vagy falvakban az emberek személyesebb és közvetlenebb egymás mellett élése nehezebbé teszi az arctalan, értelmetlen és kegyetlen kizsákmányolást?

Napi terv

Ma felajánlom a segítségemet egy a közelemben élő rászorulóknak. Lehet bevásárlás egy idősnak, de lehet gyerekvigyzás is egy fiatal anyukának.

Tények

Míg a népesség legszegényebb és leggazdagabb 20%-a jövedelme között Japánban 3.4 a szorzó, Svédországban 4, addig az Amerikai Egyesült Államokban 8.5, Szingapúrban 9.7 (Magyarországon ez 5 körül mozog).

A próféták szóvá tették koruk problémáit. S bár feladatuk nem a környezeti károkra való figyelemfelhívás volt, mégis figyelemreméltó, hogy már 2-3 évezreddel ezelőtt is elítélték a városiasodás jelenségét. Elsősorban azért tartották nehezen élhetőnek a városokat, mert az könnyen elszakít az ősi szokástól és az ősi gyökerektől; az Istennel, a másik emberrel, s a természettel való kölcsönös együttélés képétől. A városi lét könnyen azt hiteti el az emberrel, hogy nincs szüksége sem földre (hiszen az élelem mindig „jön” valahonnan), sem embertársra (hiszen mások személyes ismeretsége nélkül is „boldogan” eléldegél éveken át), sem Istenre (hiszen az ember mindent kényelmesen megszerez, amire szüksége van). A próféták figyelmeztettek az ezzel járó számos negatív következményre. Ézsaiás próféta így ír: „Jaj azoknak, akik házat házhoz ragasztanak, és mezőt mező mellé szereznek, míg hely sem marad másnak, és csak ti laktok ebben az országban!” (Ézs 5,8) Ez a magatartás nem csak az emberi viszonyokra, de még a föld termőképességére is negatív hatással lehet (Ézs 5,10), az Istentől való eltávolodás pedig egyszerre oka és következménye is ennek.

Napi terv

Ma rendbe teszek valamit a szűkebb közös környezetünkben – szemetet szedek, felkötök egy lehajló ágat, lefestek egy kopott kukát vagy korlátot.

Tények

Egy 2011-ben a Corvinus egyetem által végzett kutatás szerint az átlagos hazai háztartás ökológiai lábnyomának 42%-áért az étkezés a felelős. A lakáshasználat és közművek 18%-ot, míg a közlekedés „csak” 14%-ot tesz ki.

„Az éghajlat tanulmányozásra és védelmünkre érdemes. Tudjuk, hogy az emberek hatással vannak környezetükre, ezért ha nem fordítanak figyelmet tevékenységükre, romboló hatással lehetnek rá. Sokat vitatkoznak azon a kérdésen, hogy az ember milyen hatással van az éghajlatváltozásra, és ez a kérdés sajnos politikai fordulatot is vett. Ám nekünk félre kell tennünk a megosztottságot olyan megközelítések és megoldások érdekében, amelyek a közjót szolgálják és megőrzik a ránk bízott értékes ajándékokat.”

(Thomas Wenski miami érsek, 2014.

Az Egyesült Államok Katolikus Püspöki Konferenciája)

Élő példák

▶ ▶ ▶ *Visnyeszéplak Élőfalu*

Visnyeszéplak egy aprócska település Somogy megyében, a Zselicség dél-nyugati peremén. A falu a 80-as évek végére elnéptelenedett a vilamosság, a szilárd útburkolat, a vezetékes víz, az orvos, a busz, a posta hiánya miatt. Itt nincs ipari létesítmény, a forgalmas utak távol esnek. De a helyi közösség híján van sok minden másnak is, ami viszont

Napi terv

Ma meglepem a környezetemben élőket valami aprósággal – például a közös terek díszítésével vagy egy kéretlen szívességgel, ajándékkal, kóstolóval.

Tények

Egy átlagos lakás széndioxid-kibocsátása 1 tonnával csökkenthető, ha télen 2 fokkal lejjebb, nyáron 2 fokkal feljebb vesszük a hőmérséklet-szabályozót.

szont az életet máshol kényelmesebbé teszi. Városi keresztény fiatalok a 90-es évek elején azért költöztek erre a helyre, mert egy nyugodtabb, természetesebb, hagyományosabb életmódra vágytak. Számukra a hétköznapi élet és a megélhetés itt számos nehézséggel jár, hiszen szinte csak magukra számíthatnak. A közlekedési feltételek, az iskola, az orvoshoz való eljutás, a munkalehetőség megteremtése nem egyszerű. Ezért olyan megoldásokat kerestek, amelyekkel együtt tudnak élni, hosszú távon fenntarthatóak és saját maguk is képesek azokat magvalósítani. De a létüket nem a „városi léttel” szemben határozzák meg, hanem csak szeretnék máshogy élni az életüket. Igyekeznek napi tevékenységeiket az emberi és természeti környezettel összhangban végezni és gyermekeiket is erre nevelni. Részt vesznek a Magyar Élőfalu Hálózatban, az Örökség Népfőiskolai Szövetségben és a Kárpát-medencei Gyümölcsész Hálózatban. Megismerni őket az Élőfalu Hálózat által szervezett téli és nyári találkozókön, illetve az általuk szervezett táborokban a legegyszerűbb. Ma már több mint 150 fő lakja ismét a települést és él földművelésből, állattartásból, kézműves mesterségekből. Az itt élők ápolják hagyományainkat, kultúránkat és minimális külső erőforrás igényvel élnek boldogan.

(www.visnyeszeplak.hu)

Napi terv

Ma kezdeményezek egy közösségi alkalmat - lehet szalonnasütés, közös szépítő munka vagy aszfaltrajzolás a gyerekekkel.

Állattenyésztés és környezet

2. nap

„A gazdagnak igen sok juha és marhája volt.” (2Sám 12,2)

A városi élet több okból is kockázatos. Egyrészt kiszakítja a természetes folyamatból, s gyökeretelenné teszi az egyes embert éppúgy, mint az egész népet: csak a kész terméket veszi kézbe a városlakó, de sem a termelésnél, sem a hulladékok eltakarításánál nincs jelen. A gyökeretelenség könnyen vezet elbizakodottsághoz: az ember saját magában látja élete kezdetét, végét és értelmét. Mintha a városokban eleve nagyobb lenne az önző kívánságok, a gögös viselkedés, a hibás döntések veszélye. Másrészt féltő, hogy ennek az önteltségnek a következményeként a városi életben nincs tekintettel az egyik ember a másikra, a gazdag a szegényre, az ember a számára láthatatlanul erőforrásokat biztosító természeti környezetre, s arra a sok emberre, aki így erőforrás nélkül marad. A városok körül – vagy azoktól biztonságos távolságban – növekvő szeméthegek, valamint az egyre szélesebb társadalmi réteget alkotó külvárosi szegénynegyedek lakói jól jelképezik ezt a két nagy problémát a város életében.

Ma az egyik legjelentősebb világprobléma a javak egyenlőtlen elosztása. Földünk erőforrásainak négyötödét a népesség mintegy egyötöde éli fel, a javak maradék 20%-án pedig a világ lakosságának 80%-a kénytelen osztozkodni. Míg egyes országokban alig látnak vizet, addig

Napi terv

Ma lemondok valami távolról érkezett fogyasztási cikkről (kávé, tea, csoki, déligyümölcs).

Tények

Egy sok húst fogyasztó személy étkezéséből eredő környezeti lábnyoma duplája egy vegetáriánusénak. Ha valaki nem mond le a húsról, de kiegyensúlyozottan étkezik, az egészségének is használ, és kb. harmadával csökkentheti az élelmezéshez kötődő ökológiai lábnyomát.

máshol ivóvízzel mosásák az emberek autóikat. Van, ahol népbetegség az elhízás, s annyit költenek fogyókúrás programokra, melyből több éhező ország élelmezési problémáit meg lehetne oldani. A városokban élő emberek szükségleteit kiszolgáló ipari mértékű mezőgazdasági termelés épp a leginkább rászorulóktól veszi el a lehetőségeket.

Az emberek közötti egyenlőtlenséget csak felerősítheti a városban állandó veszélyként megjelenő gőg. A gazdag ember, akinek „igen sok” van, könnyen elfeledkezhet a másikról, akinek valamiért kevesebb van. Jóval kevesebb – noha az jóval fontosabb is számára. Ezzel az ambivalenciával számos formában találkozhatunk a városokban. Az egyik embernek kiterjedt üzletrendszere van, a másiknak apró péksége, melyet még a nagyapja alapított. Az egyik ember három autót tart fenn, a másiknak már szívéhez nőtt a biciklijé. Az egyik embernek gyönyörű öntözött pázsitja van a hatalmas kertjében, a másik ember a panelház nyolcadik emeletén két cserépben neveli egyszerű fűszernövényeit.

Napi terv

Ma lemondok arról a kényelemről, amit a sokszorososan csomagolt élelmiszerek jelentenek és lédig vagy kimért dolgokat vásárolok.

Tények

A világon megtermelt élelmiszerek mintegy harminc százaléka hulladék lesz. A pazarlásnak a kisebbik fele az, ami az asztalunkról kerül a kukába. A veszteségek kétharmada a feldolgozás során képződik. Minél feldolgozottabb ételt vásárolunk, annál inkább hozzájárulunk a veszteségekhez.

A gőgös gazdag ember már észre sem veszi, hogy van egy kis rész, egy kevés, amely nem az övé. Amelyre nem tarthat igényt. Szívében viszont jóval nagyobb rész áll üresen, melyet nem a tulajdonában álló javak felhalmozásával tudna betölteni, hanem a személyes szeretettel.

„Különböző hit- és vallási tradíció követőiként együtt fejezzük ki aggodásunkat az éghajlatváltozás következményeitől sújtott földdel és a rajta élő emberekkel kapcsolatban, akik hitünk szerint közös törődésünkre vannak bízva. Az éghajlatváltozás komolyan veszélyezteti az életet, amelyet mindannyian értékes ajándékként kaptunk és törődünk vele. Elfogadjuk azt a nyomasztó tudományos felismerést, hogy emögött emberi hatás áll, és hogy a károk csökkentésére és az okok teljes feltárására irányuló, világot átfogó tevékenység nélkül mind a jelenségek erejét, mind gyakoriságukat tekintve egyre rosszabb lesz a helyzet. Ezzel egyidőben készen állunk arra, hogy párbeszédet folytassunk azokkal, akik még kételkednek ebben...” (Éghajlat, hit, remény: vallások együtt a közös jövőért, 2014. 09.21.)

*(Climate, Faith and Hope: Faith Traditions Together
for a Common Future, 2014)*

Napi terv

Ma lemondok az autóhasználat kényelméről, tömegközlekedést vagy kerékpárt választva - az így felhasznált többletidőben Isten képét keresem a közlekedés többi résztvevőjében.

Tények

A globális édesvíz-felhasználás 70%-át öntözés teszi ki. Egyes fejlődő országokban ez 90%-ot is elérhet, míg a fejlett világban ez 50% körül mozog. Az étkezés jelenti a legnagyobb vízigényt. 1 kg krumpli megtermelése 900 l vizet igényel, 1 kg rizs 3400 l-t, míg egy kg marhahús 15500 l-t.

Élő példák

▶ ▶ ▶ *Váci Egyházmegye Vidékfejlesztési Iroda*

A Váci Egyházmegyei Vidékfejlesztési Irodát nyitott a 2013-as évben és végez különleges – és mindeddig egyedülálló – vidék- és közösségfejlesztő tevékenységet egyházmegyei szervezetként. Az irodát Beer Miklós püspök atya ötlete alapján hozták létre, aki azt vallja „... ki kell lépnünk a missziós egyház örömteli, Szent Ferenc-i távlatába”. Tevékenységük kiterjed a helyi piac létrehozására és működtetésére, a helyi termelői csoportok támogatására, a helyi termelők, helyi közösségek számára végzett pályázati támogató munkára, valamint a vetőmag programokra. Az iroda fontosnak tartja, hogy a falvak ne néptelenedjenek el, az ott élők boldoguljanak, önmagukról példamutatóan gondoskodni tudjanak, ezért támogatja a gazda-tudat erősödését, a gazda ismeretek bővítésével. Emellett elősegíti a háztáji gazdálkodás újra indítását a vidéki településeken, a fiatalokban erősíti a föld szeretetét, hogy a felnövekvő nemzedék a vidéki életet fenn tudja tartani. Terjeszteni kívánja a paraszti kultúra értékeit, létre hozva helyi csoportokat, gazdaköröket, gazda klubokat, hogy a parasztság visszakapja régi tekintélyét.

(<http://vevi.vaciegyszahzmegye.hu>)

Napi terv

Ma lemondok a közelben, egy helyben, nagy vásárlástékből való vásárlás kényelméről és megoldom, hogy termelőtől vásárolhassak.

Kereskedelem és környezetvédelem

3. nap

„A szegénynek nem volt egyebe, csak egy báránykája, azt is pénzen vette.” (2Sám 12,3)

Akinek pénze van, az gazdag, ő van „helyzetben” – így gondolkodunk ma, és úgy tűnik, hogy sok tapasztalat igazolja is ezt. Kárpátalján sorra hívják be a férfiakat, de végül nem mindenkit visznek el a Donyeck környéki frontokra, csak azokat, akik nem tudják „kifizetni magukat”. De a mindennapjainkat ennél simábbnak tűnő helyzetekben is burjánzóan átszövi a „pénz = jó élet” stabilnak tűnő képlete.

Ezért meglepő nekünk, hogy a bibliai példázatban a vásárlás ténye negatívumként jelenik meg. „Csak egy báránykája volt, azt is pénzen vette”. A szegénység még mélyebb bugyrát, az életkilátástalanság súlyosabb fokozatát jellemzi az, hogy a szegénynek *csak pénzen vett* báránya volt. Mert a természetes, a Teremtővel kapcsolatot fenntartó helyzet az lett volna, ha a báránya ott születik a karámban egy anyajuhtól. Amelyik szintén ott született, amelynek az anyja szintén... a gyökerekig, az átláthatatlan őseredetig – Istenig visszavezethető odatartozás. Ez lenne a normális, a harmonikus. A nem szerzett, hanem teremtett *gazda-ság*. A pénz elidegenítő tényezőként lép be a rendszerbe, törést okoz, aggodalomra ad okot.

Napi terv

Ma lemondok valamilyen passzív szórakozásról (TV, Internet, stb.) és helyette emberekkel töltöm az időt - beszélgetek, beülünk valahova, vagy együtt sétálunk, sportolunk.

Tények

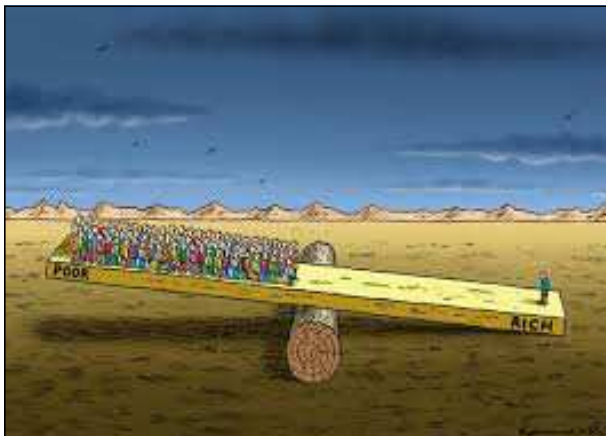

Egy kutatásban amerikaiakat kérdeztek, hogy szerintük hogyan oszlik meg a társadalom vagyona a jövedelem szerint öt csoportra osztott népesség között. A valóságban súlyosabb az aránytalanság. A becslés: 2.9%, 6.4%, 12%, 20.2%, 58.5%
A tényleges: 0.1%, 0.2%, 4%, 11.3%, 84.4%

Mai felfogásunk, ha meg is értjük ezt a gondolatot, igen távol van ettől. A pénzt nem tekintjük elidegenítőnek, inkább az élet *természetes* velejárójának, *értékközvetítőnek*... de mi is az az érték, amit közvetít? Érték-e valóban? Érték-e mélyen a gyökereikig... Istenig visszavezethetően?

Mai életformánkban nem sok helyzetben tudjuk kikerülni a pénzzel való értékközvetítést. De arra így is szabadok vagyunk, hogy „fizetett és fizető” létünkben időről-időre megkérdézzük magunktól: nem helyettesítettem-e be hiteles értékrendemet másikkal, másokéval, Máséval? Nem fogadok-e el törött, természetellenes rendszereket, nem alkuszom-e meg látszatértékekkel?

A pénz ugyanakkor lehet, lehetne a jó eszköze is. Kifejezhetne, közvetíthetne szeretetet is, szolgálhatna a jó kiterjesztése, határainak kitágítására. Mert valóban van értékközvetítő ereje! Ilyen vagy olyan értéké, értékelése... A környezeti mozgalmak gyakran felhívják a figyelmet

Napi terv

Ma új kapcsolatot teremtek egy szomszáddal vagy az utcánkban lakóval, ezzel erősítve a helyi közösséget.

Tények

Egy kutatásban amerikaiakat kérdeztek, hogy szerintük hogyan oszlik meg a társadalom vagyona a jövedelem szerint öt csoportra osztott népesség között és mit tartanának jó eloszlásnak:

A becslés: 2.9%, 6.4%, 12%, 20.2%, 58.5%

A tényleges: 0.1%, 0.2%, 4%, 11.3%, 84.4%

arra: vásárlásunk nem csak (ha egyáltalán...) szükségletkielégítés, hanem annál több: a rendszer jóváhagyása. „A pénzed szavazat” – mondják: azzal, hogy valamit megvásárolsz, tehát a pénzedet adod érte, egyben voksolsz is arra, hogy az az áru jó, kérsz még belőle, támogatod a gyártását és kereskedelmét...

Vajon az én vásárlásaim mit közvetítenek, mit fejeznek ki, mit terjesztenek? A teremtettre, a természetesre, a szeretethez való ragaszkodásra adott szavazatok-e? S ha nincs is módom mindig a legtökéletesebbet választani: mikor belépek egy üzletbe – legalább foglalkoztat-e ez a kérdés?

„Az ökumenikus mozgalom egyik nagy kihívása: hogyan éljenek a hívők a gazdasági igazságtalanság, az éghajlatváltozás és a birodalmi eszmék mai korában. Társadalmi és gazdasági igazságosság, emberi méltóság és a teremtés védelme a svájci reformátor, Kálvin János számára különlegesen fontos kérdés volt, akinek teológiai meggyőződése e tekintetben Istennek az élet minden területére kiterjedő hatalmán alapult, beleértve az Isten akaratának megfelelő élet fenntartására irányuló hívő elköteleződést és megerősítést.”

*(Johannesburgi Nyilatkozat a Fenntartható Fejlődésről,
Református Egyházak Világközössége, 2002)*

Napi terv

Ma új kapcsolatot teremtek egy szomszédal vagy az utcánkban lakóval - ezzel erősítve a helyi közösséget.

Tények

Egy kutatásban amerikaiakat kérdeztek, hogy szerintük hogyan oszlik meg a társadalom vagyona a jövedelem szerint öt csoportra osztott népesség között és mit tartanának jó eloszlásnak:

A becslés: 2.9%, 6.4%, 12%, 20.2%, 58.5%

A tényleges: 0.1%, 0.2%, 4%, 11.3%, 84.4%

Élő példák

▶ ▶ ▶ *Egyháztáji és templomkert programok*

Református és evangélikus egyház

A Magyar Református Szeretetszolgálat „egyháztaji” programjának (egyhaztaji.hu), illetve a Magyarországi Evangélikus Egyház „templomkert” programjának (templomkert.com) célja, hogy haszonelvű kereskedelmi közvetítés nélkül összekapcsolja az egyházhoz kötődő vidéki kistermelőket és a városi fogyasztókat. Honlapjaikra felkerülnek a helyi piaci alkalmak információi, és azok a regisztrált termelők, akik terményeiket eladásra kínálják. Segítenek a fogyasztóknak, hogy megbízható helyről, jó minőségű és magyar termelőtől érkező élelmiszert vásárolhassanak. Segítenek piacot találni a gyülekezeti kötődésű kistermelőknek. Tevékenységük hozzájárul a profit helyben tartásához, így a vidéki munkalehetőségek megmaradásához. Munkájukat három bibliai alapelve építik. Vallják, hogy ezek szem előtt tartásával tehetünk eleget a teremtett világ megőrzéséért és a benne élő emberek boldogulásáért:

(1) **bizalom** legyen a termelők és a vásárlók között – tudom kitől vettem, tudom mit vettem; (2) **méltó a munkás a maga bérére** – a termelők munkájukért kapják meg az őket megillető anyagi és erkölcsi elismerést; (3) **sáfárság** – mindannyian, vásárlók és termelők felelősen gazdálkodjunk a ránk bízott javakkal. (www.egyhaztaji.hu)

(www.templomkert.hu)

Napi terv

Ma új kapcsolatot teremtek egy szomszédoddal vagy az utcánkban lakóval - ezzel erősítve a helyi közösséget.

Gyermekeink jövője

4. nap

„Táplálgatta, és a gyermekeivel együtt nőtt fel nála. A falatjából evett, poharából ivott, és az ölében feküdt, mintha csak a leánya lett volna.” (2Sám 12,4)

„Nálatok laknak-e állatok? ... Nálatok őrzik-e állatok az álmotok?” (Rigó Béla, Kaláka) Hogyan tanítjuk gyermekeinket a teremtett világ megismerésére? Hogyan viszonyulnak az állatokhoz, virágokhoz? Mennyiben befolyásolja a nevelés a jövőt? A példá-

zatbeli szegény embernek nem gyermekek helyett vannak háziállatai, hanem a gyermekeivel együtt neveli fel a báránykáját.

Szimbolikus helyzet ez, amelyben a bárány a teremtett világ legbensőségesebb és legmélyebb kapcsolatáról tanúskodik. Az állatok folyamatosan tükrözik azt a kapcsolatot, amely Isten és ember, ember és ember között van, akár épülő, akár pusztuló, akár szerető, akár elidegenedő kap-

Napi terv

Ma új kapcsolatot teremtek egy szomszáddal vagy az utcánkban lakóval - ezzel erősítve a helyi közösséget.

Tények

Egy kutatásban amerikaiakat kérdeztek, hogy szerintük hogyan oszlik meg a társadalom vagyona a jövedelem szerint öt csoportra osztott népesség között és mit tartanának jó eloszlásnak:

A becslés: 2.9%, 6.4%, 12%, 20.2%, 58.5%

A tényleges: 0.1%, 0.2%, 4%, 11.3%, 84.4%

csolatról van szó. Jelentősegteljes állatokról olvasunk a bibliai történetekben (szamár, bárány, ökör, galamb, stb), akiket Isten fajtájuk szerint megalkotott az ember előtt (1Móz 1,25), hogy az embert kísérjék, segítsék és táplálják.

„Az ember boldogsága és boldogtalansága, az ember öröme és szenvedése tükröződik az őt körülvevő állatok sorsában. Az állat, nem önálló társként, de az ember kísérőjeként jelen van a szövetségben, és része van az embernek tett ígéletben és az azt beárnyékoló átokban is. Az emberrel együtt félelemmel telve, de teljes bizonyossággal várja is ennek az ígéletnek a beteljesedését, és vele együtt lélegzik fel, amikor ez ideiglenesen megtörténik, és akkor is, amikor majd végérvényesen meg fog történni.” (Karl Barth, Szemvillanások, Kálvin Kiadó 2006., 69.o.)

Mindezekon túl nem véletlen, hogy éppen bárány szerepel a történetben, hiszen a dédelgetett, családtagként nevelt élőlény potenciális áldozati állat is egyben. Báránynak nevezzük a juh utódát egy éves koráig, amikor különböző ünnepeken feláldozhatják, különösen páska (2Móz 12,3kk) és a mindennapi áldozat (2Móz 29,38kk) bemutatásakor. A bárány a szelídség és a kiszolgáltatottság jelképe (Ézs 11,6; Lk 10,3), így az Úr szenvedő szolgálja is úgy jelenik meg, mint „bárány, ha vágóhídra viszik” (Ézs 53,7).

Nem lehet elhallgatni azt a párhuzamot, amely a történetben szereplő bárány feláldozása és Jézus Krisztus mint Isten Báránya áldozata kö-

Napi terv

Ma új kapcsolatot teremtek egy szomszédal vagy az utcánkban lakóval - ezzel erősítve a helyi közösséget.

Tények

Egy kutatásban amerikaiakat kérdeztek, hogy szerintük hogyan oszlik meg a társadalom vagyona a jövedelem szerint öt csoportra osztott népesség között és mit tartanának jó eloszlásnak:

A becslés: 2.9%, 6.4%, 12%, 20.2%, 58.5%

A tényleges: 0.1%, 0.2%, 4%, 11.3%, 84.4%

zött fennáll. A bárány sorsközösségben van a szegény ember családjával, részesedik az ő szegénységükben, étkezésükben, nélkülözésükben és örömeikben, szorosan együtt él a legkiszolgáltatottabbakkal, a gyermekekkel. Csakúgy mint az Újszövetségben az Isten Báránya asztalközösséget vállalt a gyermekekkel, a társadalom szélén élőkkel, akiket megvetettek, akiket lenéztek. A bárányt a társadalmi igazságtalanság és erőszak miatt elvették és megölték, igazságtalanul feláldozták. Ugyanez történt Isten Bárányával is, akinek halála nem csak egy adott megtérő bűnösért történt, hanem az egyéni túl az emberiség bűnének, a hatalomváagnak, az erőszaknak a legyőzését jelenti.

A kérdés most az, hogy az egyház, mint Krisztus teste, beleágyazódik-e a társadalomba, annak kegyetlen és igazságtalan szerkezete elszenvedőjeként, sorsközösséget vállalva a gyermekekkel, a kiszolgáltatottakkal, a szegényekkel? Tud-e áldozatot vállalni ebben a közösségben?

„Az Evangélikus Világszövetség évtizedeken át bátorította a világ legebevezhetőbb közösségeit, hogy harcoljanak a szegénység ellen és tegyenek többet a jobb életfeltételek érdekében. Az elmúlt években nyilvánvalóvá lett, hogy az éghajlatváltozás és a nyomában járó szárazság, forróság és romboló időjárási jelenségek eltörölték az eddig elért ered-

Napi terv

Ma új kapcsolatot teremtek egy szomszédal vagy az utcánkban lakóval - ezzel erősítve a helyi közösséget.

Tények

Egy kutatásban amerikaiakat kérdeztek, hogy szerintük hogyan oszlik meg a társadalom vagyona a jövedelem szerint öt csoportra osztott népesség között és mit tartanának jó eloszlásnak:

A becslés: 2.9%, 6.4%, 12%, 20.2%, 58.5%

A tényleges: 0.1%, 0.2%, 4%, 11.3%, 84.4%

ményeket. Ezért a Szövetség elhatározta, hogy megszakítja a kapcsolatait az éghajlatváltozás mögött álló ipari szereplőkkel... és felszólítja tagegyházait, hogy ne fektessenek be tovább a fosszilis energiahordozókba, hanem támogassák az energiahatékonyságot és a megújuló-energia-vállalatokat, és minden intézményüket és egyéni tagjaikat is erre ösztönözzék!”

(*Evangélikus Világszövetség, 2015*)

Élő példák

▶ ▶ ▶ *Göncruszkai Gyülekezeti Méhészet*

Göncruszkai elnéptelenedése a migráció miatt már a '70-es években elindult és a városnak kinevezett központokba áramlott a népesség. Ezt a folyamatot állította meg a fiatal református lelkész, Sóhajda Levente és a helyi presbitérium, amikor a 2007-ben bezárták helyi iskolát, négy évnyi szünet után 2011-ben újranyitották a gyülekezet által működtetett európai hírű méhészet értékes termékeinek eladásából. Ma ismét negyven gyermek tanul az iskolában és számuk – a finom méznek köszönhetően – folyamatosan növekszik.

(www.refmehes.hu)

Napi terv

Ma új kapcsolatot teremtek egy szomszédoddal vagy az utcánkban lakóval – ezzel erősítve a helyi közösséget.

Tények

Egy kutatásban amerikaiakat kérdeztek, hogy szerintük hogyan oszlik meg a társadalom vagyona a jövedelem szerint öt csoportra osztott népesség között és mit tartanának jó eloszlásnak:

A becslés: 2.9%, 6.4%, 12%, 20.2%, 58.5%

A tényleges: 0.1%, 0.2%, 4%, 11.3%, 84.4%

Élő példák

▶ ▶ ▶ *Piarista Ökollégium*

„A piarista szerzetesek és világiak a nevelés által evangelizálnak. Óvodát, általános és középiskolákat, kollégiumokat és főiskolát működtetnek, hogy a mai fiatalok teljes emberi kibontakozását szolgálják. Nyolc városban működő közösségeikben fejlesztő közeget biztosítanak a hozzájuk fordulóknak, hogy érett és a közjót szolgáló személlyé válhassanak. Krisztus örömhírének, a feltétlen szeretetnek és az igazságon alapuló szabadságnak a szellemében kívánnak hozzájárulni a magyar társadalom boldogulásához. Intézményeik a kezdetektől kiemelt figyelmet szentelnek a környezeti nevelésnek. Ezen túlmenően nagykanizsai Piarista Iskola egy közelmúltban elnyert Európai Unió pályázat segítségével még hatékonyabban képes oktatni és kezelhetővé tenni a fenntarthatóság, a környezettudatos létezés mindennapokba történő beépülését. Maga az Ökollégium is e szellemben újult meg, így nem csupán elméletben, hanem a gyakorlatban is látható és megtapasztalható a piaristák „zöld” szemlélete.

(www.okollegium.hu)

Napi terv

Ma új kapcsolatot teremtek egy szomszédal vagy az utcánkban lakóval - ezzel erősítve a helyi közösséget.

Utazás a világban

5. nap

„Egyszer egy utas érkezett a gazdag emberhez.” (2Sám 12,4)

Amikor egy alkalommal egy testvérnek, aki egyébként elkötelezett környezetvédő volt, meséltem egy külföldi, más témájú egyházi konferencián szerzett élményeimről, majd kissé szégyenkezve hozzátettem – gondolván, hogy a dolognak ez a része, mint „zöldnek”, nem fog tetszeni neki –, hogy „sajnos repülővel utaztam oda-vissza”, ő felkapta a fejét és élénken válaszolta: „Dehogyan! A multiplikátorok csak utazzanak!” Azt értette ezen, hogy ha azért utazunk, hogy ezáltal többeket, alkalmasabban tudjunk a jó felé segíteni, akkor nem kell, hogy lelkiismeretfurdalásunk legyen az erőforrások – ehhez szükséges mértékű – felhasználása miatt.

A kérdésnek nyilván számos ága-boga lehet (hiszen például ha valóban senki más, csak a „jogosan” utazók „röpködnének”, akkor viszont a volumen minden bizonnyal radikális csökkenése miatt a repülés mai infrastruktúrája elviselhetetlenül megdrágulna, vagy fenntarthatatlanná válva meg is szűnne), de most maradjunk meg gondolatban a probléma alapképleténél: az utazás erkölcsi megítélésénél. A felidézett esetben környezetvédő ismerősöm álláspontja szerint az utazást az *által* elérhető jó igazolja. Úgy is fogalmazhatjuk: a segítségével szoro-

Napi terv

Ma új kapcsolatot teremtek egy szomszáddal vagy az utcánkban lakóval - ezzel erősítve a helyi közösséget.

Tények

Egy kutatásban amerikaiakat kérdeztek, hogy szerintük hogyan oszlik meg a társadalom vagyona a jövedelem szerint öt csoportra osztott népesség között és mit tartanának jó eloszlásnak:

A becslés: 2.9%, 6.4%, 12%, 20.2%, 58.5%

A tényleges: 0.1%, 0.2%, 4%, 11.3%, 84.4%

sabstra fűződő kapcsolatok minősége, még tömörebben: a *szeretkapcsolatok erősödése* lehet az utazások igazi célja és létjogosultságának igazolása.

A bibliai példázatban pedig épp az a baj, hogy – jól kitapinthatóan – nem ez történik. Nem tudjuk meg a történetből, miért és miféle utas érkezett a gazdaghoz, de az biztos, hogy az ő (kifejezett vagy feltételezett) ellátási igényeinek kielégítése az indítóoka a konfliktusnak, a szegény ember felé irányuló vérlázító igazságtalanságnak. A példázatban a gazdag és a szegény között tehát semmiképp nem a szeretetkapcsolatok növekedését okozza a harmadik, az utazó érkezése. De azért azt is hozzátehetjük, hogy ha a gazdag nem szánta rá magát arra, hogy a saját vagyonából áldozzon az utazó megvendéglésére, akkor olyan nagyon mély szeretetkapcsolat kettőjüket sem fűzhetette össze. Egy ég-

Napi terv

Ma új kapcsolatot teremtek egy szomszédal vagy az utcánkban lakóval - ezzel erősítve a helyi közösséget.

Tények

Egy kutatásban amerikaiakat kérdeztek, hogy szerintük hogyan oszlik meg a társadalom vagyona a jövedelem szerint öt csoportra osztott népesség között és mit tartanának jó eloszlásnak:

A becslés: 2.9%, 6.4%, 12%, 20.2%, 58.5%

A tényleges: 0.1%, 0.2%, 4%, 11.3%, 84.4%

bekiáltó igazságtalanság árán elkészített lakoma fölött pedig még a legnyájasabb mosolyok ellenére sem születhet igaz öröm az étkezők szívében... Pál apostolnak a rómaiakhoz írt, Péter apostolnak pedig első levele egyaránt figyelmeztet a keresztény közösség legsajátabb alapnormájára: a *kölcsönös szeretetre*. Péter szerint „mindenekelőtt szüntelenül” rá kell törekednünk (vö. 1Pét 4,8), Pál megfogalmazása szerint pedig senkinek se tartozunk semmi mással, csak ezzel az egygyel (vö. Róm 13,8) kell. Vajon a mi akár hétköznapi, akár rendkívüli utazásaink csupán – ki tudja, mennyire igazságos, és számunkra akár rejtett megoldásokban végződő – ellátási többletigényeket generálnak, vagy inkább a kölcsönös szeretetkapcsolatok evangéliumi hálóját erősítik a világban?

„A természet a szeretet és az igazság tervének kifejeződése. Létezésében megelőz bennünket, és életünk színtereként Isten ajándéka a számunkra. A Teremtőről szól hozzánk (vö. Róm 1,20), és az ő ember iránti szeretetéről. A természet arra rendeltetett, hogy az idők végezetével Krisztusban »eggyé legyen« (vö. Ef 1,9–10; Kol 1,19–20). Tehát ez is »hívás«. A természet nem úgy áll a rendelkezésünkre, mint »egy halom véletlenül szétszórt törmelék«, hanem mint Istennek olyan

Napi terv

Ma új kapcsolatot teremtek egy szomszáddal
vagy az utcánkban lakóval - ezzel erősítve a

Tények

Egy kutatásban amerikaiakat kérdeztek, hogy szerintük hogyan oszlik meg a társadalom vagyona a jövedelem szerint öt csoportra osztott népesség között és mit tartanának jó eloszlásnak:

A becslés: 2.9%, 6.4%, 12%, 20.2%, 58.5%

A tényleges: 0.1%, 0.2%, 4%, 11.3%, 84.4%

adománya, amely az őbenne lakozó rendre mutat; ezzel az embert abba a parancsoló útmutatásba vonja bele, hogy ezt a természetet »művelje és őrizze« (Ter 2,15). De hangsúlyosnak kell lennie annak is, hogy amennyiben a természetet fontosabbnak tartjuk az emberi személynél, az ellentmond a valódi fejlődésnek.”

(XVI. Benedek pápa: *Caritas in veritate*, 48.)

Élő példák

▶ ▶ ▶ *Autóböjt*

2005 óta hirdetik meg Ausztria katolikus és evangélikus egyházának környezetvédelemmel megbízott felelősei az autóböjtöt, amely hamvazószerdától nagyszombatig tart. A szervezők vallják: az autónak sokféle alternatívája van, és ezeket fel kell fedezni. Az akció honlapján regisztráló, az ott található böjti naptárt kitöltő és a naponta megtakarított kilométerek mennyiségét megadó autóböjtölők sorsoláson vesznek részt. Bécsben már tíz éve rendezik meg az autóböjtöt, Magyarországon 2013 böjti időszakában hirdettek először Autó Böjt nevű környezetvédelmi akciót.

(www.autofasten.at)

Napi terv

Ma új kapcsolatot teremtek egy szomszédoddal vagy az utcánkban lakóval - ezzel erősítve a helyi közösséget.

Mohóság és irigység

6. nap

„De ez sajnált a maga juhait és marháit közül hozatni, hogy elkészítse a hozzá érkezett vándornak” (2Sám 12,4)

A gazdag ember befogadja a hozzá érkező vendéget, meg is vendégeli, csak éppen nem a sajátjából. Könnyű és álságos a máséból ajándékozni, különösen ha nekünk is van, illetve volna, amiből adjunk. Más pénzén nagy lakomákat, luxusszállást, fejedelmi ebédeket és vacsorákat adni – ismerős képlet a múltból és a jelenből politikai rendszertől függetlenül a hatalmasok és a gazdagok világában.

Az sohasem valódi befogadás, amit mások, az adófizetők zsebéből adnak, még ha fogadásnak nevezik is az elegáns étkezést. A gazdag nem a saját vagyonából kínál, hanem a máséból. Nem a saját háza ajtaját nyitja meg, hanem mások éléskamráját. A szegények asztaláról ellopott falat – legyen az vállalati vagy világraszóló nagy fesztivál – ne menjen le a torkunkon. Ilyenben részt venni bűnös cinkosság, kínos képmutatás.

A vendégszeretet, ami keleten halálosan komoly kötelesség volt – ,mert lehet, hogy éhen-szomjan pusztul az utazó, vagy a vadállatok tépik szét, ha nem kap szállást és ellátást irgalmas emberektől –, mindenki gyakorolta saját népe tagjaival. Törvény volt rá. Jézus ezt a hagyományt egy szinttel magasabbra emelte, és minden emberre kiterjesztette:

Napi terv

Ma új kapcsolatot teremtek egy szomszédoddal vagy az utcánkban lakóval - ezzel erősítve a helyi közösséget.

Tények

Egy kutatásban amerikaiakat kérdeztek, hogy szerintük hogyan oszlik meg a társadalom vagyona a jövedelem szerint öt csoportra osztott népesség között és mit tartanának jó eloszlásnak:

A becslés: 2.9%, 6.4%, 12%, 20.2%, 58.5%

A tényleges: 0.1%, 0.2%, 4%, 11.3%, 84.4%

„Aki kér tőled, annak adj, és ne fordulj el a kölcsönt kérőtől.” (Mt 5,42) Pál apostol arról ír, hogy semmit sem hoztunk a világra, minden amit kaptunk, ajándék, minden kegyelem: „mid van, amit nem kaptál?” (1Kor 4,7)

A vendéglátás a szeretet gyakorlása, krisztusi felelősség: osztozunk abban, amink van! Azaz mások szükséglete dönti el, hogy jól élünk-e a javainkkal.

Keresztelő János szerint: „Akinek két ruhája van, adjon annak, akinek nincs, és akinek van ennivalója hasonlóan cselekedjék.” (Lk 3,11) Hol vagyunk már a két ruhától? Nem két ruhánk van, hanem negyvenket-tő. Jó lehetőség a természetes adakozásra a gyülekezeti vásár és az egyre többfelé nyíló adománybolt.

Könnyű és kényelmes szónokolni általában a menekültkérdésről. De megnyitjuk-e saját házunk ajtaját, vállaljuk-e az ellátását egynek is közülük, akár csak néhány hónapra? Ugyanakkor lehet valakit befo-

Napi terv

Ma új kapcsolatot teremtek egy szomszáddal vagy az utcánkban lakóval - ezzel erősítve a helyi közösséget.

Tények

Egy kutatásban amerikaiakat kérdeztek, hogy szerintük hogyan oszlik meg a társadalom vagyona a jövedelem szerint öt csoportra osztott népesség között és mit tartanának jó eloszlásnak:

A becslés: 2.9%, 6.4%, 12%, 20.2%, 58.5%

A tényleges: 0.1%, 0.2%, 4%, 11.3%, 84.4%

gadni ismeretlenül is úgy, hogy személyesen nem találkozunk, de küldhetünk rendszeres anyagi támogatást neki. Ilyen kezdeményezés a kárpátaljai gyermekek „örökbefogadása”; és vállalhatjuk más földrészek gyermekeinek étkeztetését is.

Ha a kertünkben roskadozik a termés alatt egy fa, meghívhatunk hozzá másokat. Az irigy és lusta ember filozófiája az, hogy inkább rohadjon el a gyümölcs, de ne legyen másé! Ne sajnáljunk adni, amink van, és boldogok leszünk, mert mások öröme visszahat ránk!

„Isten azáltal, hogy Krisztus személyében megtestesült, megszentelte a halandó emberi természetet. Az emberi test így többé már nem csak »a bűnnek hajléka«, »hústest«, amely mintegy sírként tartja magába zárva a lelket, hanem a feltámadás örömeinek részese is, a Szentlélek temploma. Krisztus megszentelő műve pedig nem korlátozódik az emberi természetre: a természeti világ egyes elemeit is dicsőségének körébe vonta, a kegyelem csatornájává téve őket. Így válik az áldás forrásává a víz is, amely ugyancsak jelentős helyet kap az Egyház életében.”

(A megszentelt víz. A Konstantinápolyi Egyetemes Patriarchátus Magyarországi Exarchátusának honlapja: patriarchatus.hu.)

Napi terv

Ma új kapcsolatot teremtek egy szomszáddal vagy az utcánkban lakóval - ezzel erősítve a helyi közösséget.

Tények

Egy kutatásban amerikaiakat kérdeztek, hogy szerintük hogyan oszlik meg a társadalom vagyona a jövedelem szerint öt csoportra osztott népesség között és mit tartanának jó eloszlásnak:

A becslés: 2.9%, 6.4%, 12%, 20.2%, 58.5%

A tényleges: 0.1%, 0.2%, 4%, 11.3%, 84.4%

Élő példák

▶ ▶ ▶ „Csak Egyet” Szolgálat

A „Csak Egyet” Szolgálat egyházi fenntartású szociális intézmény, amely Isten gondviselése alapján és elhivatott emberek lelkesedése által és az egyházi jogi személyiséggel rendelkező Új Jeruzsálem Katolikus Közösség működtetésében végez missziós szolgálatot a hajléktalan és szegény emberek körében. 2011. január 1-én nyitotta meg a „Csak Egyet” Szolgálat segítőközpontját a főváros VI. kerületében a Király utca és az Izabella utca sarkán nappali melegedőként, ahol szociális szakemberek bevonásával segítenek a szegény embereknek az étkeztetésben, tisztálkodásban, munka- és szálláskeresésben, kórházi, anyaothonokba, és rehabilitációs intézményekbe történő elhelyezésében. Céljuk Isten segítségével a teljes ember helyreállítása, önbecsülésének, méltóságának megerősítése. Azt, hogy Isten „résztvevője a projektnek” onnan is tudják, hogy nap mint nap látnak gyógyuló életet: csodák történnek közöttük.

(www.csakegyet.hu)

Napi terv

Ma új kapcsolatot teremtek egy szomszáddal vagy az utcánkban lakóval - ezzel erősítve a helyi közösséget.

Kizsákmányolás és igazságtalanság

7. nap

**„Ezért elvette a szegény ember bárányát,
és azt készítette el annak, aki hozzá érkezett.” (2Sám 12,4)**

Ósi beidegzés és ösztönös mozdulat, hogy amit meglátok (másnál), azt akarom. Mondhatjuk, hogy ez a bűn sémája. A bűneset leírása szerint (1Móz 3.) az embernek van eledele, sőt mindene megvan, mégsem elégedett, mert amit meglát, ami még nem az övé, ami tiltott, az (is) kell neki. Miért? Mert az csábít. Azt ígéri, hogy ha megkapja, akkor jólét vár rá, jól jár, boldog lesz. Olyan lesz, mint az Isten. De az Isten országának törvénye fordítva működik: a birtokló létmód rabbá tesz. Minél inkább birtokolunk, annál szegényebbek leszünk. Ha a birtoklással határozzuk meg önmagunkat: Az vagyok, ami az enyém. Ez örök harchoz és békétlenséghez vezet, soha nem lesz elég, ami van.

Pál apostol azt írja saját tapasztalatából, hogy hit által meg lehet tanulni a megelégedést. Tisztességes munkával nem lehet tíz-, húszszoros profitot szerezni, csak úgy, ha egyik ember kizsákmányolja a másikat. Igazságtalan, hogy egyiknek több jut a közösből, mint a másiknak.

A napsütés, a vizek, a kincsek a föld alatt, az erdő fája, a mező minden virága – nem lehetne úgy az enyém, hogy egyszerre a másiké is lenne? „Minden a tiétek, ti pedig a Krisztusé” (1Kor 3,22) – mondja Pál apostol.

Napi terv

Ma új kapcsolatot teremtek egy szomszáddal
vagy az utcánkban lakóval - ezzel erősítve a
helyi közösséget.

Tények

Egy kutatásban amerikaiakat kérdeztek, hogy szerintük hogyan oszlik meg a társadalom vagyona a jövedelem szerint öt csoportra osztott népesség között és mit tartanának jó eloszlásnak:

A becslés: 2.9%, 6.4%, 12%, 20.2%, 58.5%

A tényleges: 0.1%, 0.2%, 4%, 11.3%, 84.4%

Sajnos nem egyformán terem a föld a bolygó különböző pontjain. A mára kifejlesztett technikát mégsem arra használjuk, hogy osztozzunk a természet erőforrásaiban és ajándékaiban. Lehet hitelesen tanítani a Tízparancsolatot ott, ahol éheznek emberek? Srí Lankán vagy Dél-Amerikában az utcagyerekeknek? Nem nekik kellene meghirdetni: „Ne lopj!” Nem tehetnek róla, hogy nyomorba születtek, és ha enni akarnak, akkor szerezni kell, akárhogyan is, hogy egy marék rizshez jussanak. Az ő „rabló életmódjuk” az életben maradásért nem hasonlítható ahhoz a kizsákmányoláshoz, amivel az ő földjüket kirabolták, és aminek végső soron ők is áldozatai.

Mit tesznek a javaikkal a gazdag emberek és a gazdag országok? Mire költik, mire pazarolják el, amit megszerettek? Mohóságában az egyébként is gazdag

másokon akar meggazdagodni; kihasználva a másik kiszolgáltatott helyzetét, ami miatt bármilyen munkát elvállal. Nemcsak egymást, hanem a természet véges készleteit is kizsákmányoljuk és lopjuk. Egyes országok virulnak, emelkedik az életszínvonaluk, a többiek lecúsznak az éhezés, nélkülözés vagy pusztulás szakadékába.

Napi terv

Ma új kapcsolatot teremtek egy szomszédoddal vagy az utcánkban lakóval - ezzel erősítve a helyi közösséget.

Tények

Egy kutatásban amerikaiakat kérdeztek, hogy szerintük hogyan oszlik meg a társadalom vagyona a jövedelem szerint öt csoportra osztott népesség között és mit tartanának jó eloszlásnak:

A becslés: 2.9%, 6.4%, 12%, 20.2%, 58.5%

A tényleges: 0.1%, 0.2%, 4%, 11.3%, 84.4%

Miért vesszük el azt, ami a másé? Milyen szülő volna az, aki eleszi a gyermeke elől az ételt vagy beszenyezi a gyermeke vizét? Ezt tesszük, amikor nem gondolunk arra, hogy milyen földet, adósságot és milyen életlehetőséget örökölnek utódaink.

Dávid király botrányosnak tartotta ezt a magatartást. És én? És mi?

„Az éghajlatváltozás összefüggésében olvasva a Bibliát érezhetővé válik az Isten teremtés iránti hűségébe vetett remény, a szeretet és igazságosság cselekvésére való felhívás az ember- és nem emberi társaink iránt, és az Isten ítéletére való emlékezés azok esetében, akik mindezt nem teszik meg. Így, ha bezárnánk fülünket az éghajlatváltozástól leginkább sújtottak hangja előtt, az semmi egyéb nem lenne, mint a Krisztus tanítványaként való élet iránti igény feladása. Isten ipari világban élő gyermekei részéről bűnbánatra van szükség. A szív és tettek változásának irányába tett első lépés a bűnös struktúrákban való részvételünk megvallása, amely a gondok oka.”

(Isten jövőjébe vetett remény: Keresztény tanítványság a klímaváltozás összefüggésében. Metodista Konferencia, Ágenda, 2009)

Napi terv

Ma új kapcsolatot teremtek egy szomszédal vagy az utcánkban lakóval - ezzel erősítve a helyi közösséget.

Tények

Egy kutatásban amerikaiakat kérdeztek, hogy szerintük hogyan oszlik meg a társadalom vagyona a jövedelem szerint öt csoportra osztott népesség között és mit tartanának jó eloszlásnak:

A becslés: 2.9%, 6.4%, 12%, 20.2%, 58.5%

A tényleges: 0.1%, 0.2%, 4%, 11.3%, 84.4%

Élő példák

▶ ▶ ▶ *Adni öröm! – élelmiszergyűjtési akció, Magyar Máltai Szeretetszolgálat*

Az Adni öröm! – Karácsonyi élelmiszergyűjtő akciót 1997 óta minden évben megrendezi a Magyar Máltai Szeretetszolgálat. A gyűjtés helyszínei a SPAR-csoport kijelölt üzletei. Az akció hat napja alatt a szeretetszolgálat önkéntesei azt kéri az áruházakba betérő vásárlóktól, hogy vegyenek valamennyi tartós élelmiszert a rászorulóknak is. Az adományokat a pénztárak után felállított gyűjtőpontoknál veszik át, és az esti záraskor elszállítják a segélyszervezet raktáraiba. A 150-180 üzletben megrendezett gyűjtésben a szeretetszolgálat kétezer önkéntese – köztük több száz középiskolás diák – vesz részt. Az élelmiszerekből egységcsomagok készülnek, amelyeket egyedül élő időseknek, sokgyermekes családoknak, nélkülöző embereknek, és a szeretetszolgálat gondoskodására szoruló hajléktalan, vagy fogyatékossgal élő társainknak kézbesítenek még az ünnep előtt. A gyűjtés során évek óta több mint 250 tonna tartós élelmiszert adományoznak a vásárlók, ebből 37-40 ezer ajándékcsomag készül. Az Adni öröm! akció évről évre népszerűbb, a boltokban szervezett gyűjtés emberek tízezreinek ad lehetőséget arra, hogy karácsony előtt lehetőségeihez mérten segítse a rászoruló társainkat. (www.maltai.hu)

Napi terv

Ma új kapcsolatot teremtek egy szomszáddal vagy az utcánkban lakóval - ezzel erősítve a helyi közösséget.

IGEHIRDETÉSI ELŐKÉSZÍTŐ

Gondolatébresztő a textushoz

„Egy gazdag meg egy szegény”

Nátán próféta egy gazdagról és egy szegényről szóló, kegyetlen kiszákmányolós példabeszéden keresztül leplezi le Dávid és Betsabé bűnét (1Sám 11), amely paráznaságról, szerelemi féltékenységről és az ebből következő gyilkosságról szól. Hogyan tartozik ez a két történet össze? Mi köze van a szerelmi megcsalásnak a társadalmi igazságtalansághoz? Hol kötődik össze a személyes vágy és a nyílt kiharászás? Mi köze van a privát szférának a szociális státuszokhoz, a vagyoni állapothoz?

A példabeszéd szorosan kapcsolódik a valóságos történethez. Fékezhetetlen birtoklási vágy jelenik meg mindkét esemény sorban, a paráznaságban és a kifosztásban is. Ahogyan Freud libidója és Nietzsche hatalomakarásának ugyanaz a gyökere, mindkettő a kielégíthetetlen vágyakozás tünete. A próféta beszéd tökéletesen rávilágít arra, hogy mindaz, amit a házunk falai között teszünk, olyan nyilvánvaló társadalmi és környezeti motivációkból fakad, amelyek nem maradhatnak elfedve. Oly sokszor hisszük azt, hogy az életvitelünknek, a vágyainknak, a magánszféránknak nincs köze a társadalmi vagy környezeti krízisekhez! Pedig van. Még Dávid sem ismeri fel az összefüggést a próféta beszéd és saját tette között, annyira bíz a zártkörűségben! Ám mindaz, amit tesz, mélyen gyökerezik abban a differenciáló folyamatban, amely saját társadalmában gazdagokká és szegényekké tette az embereket. A zártkörűség ma is teljesen utópisztikus, amikor ennyien vagyunk ilyen kis üvegházban.

Dávid nem pillantotta volna meg Betsabét, ha az Úr alkotta teremtési renddel és munkára való biztatással ellentétben nem estefelé mászik ki az ágyából és sétálgat a tetőn. Hol volt akkor a felelősségtudata? Mire fel ez a szokatlan királyi kényelem, amelyet nem tapasztaltunk még nála? Miért van az, hogy valakinek mindig magasabb a háza, ahonnan másokra lepillanthat? Mennyi munka volt Betsabénak pont odacipelni annyi vizet a fürdéshez, hogy megpillantsa az, aki a tetőn sétál? Dávid a maga felelőtlen szerelmi kicsapongásában gyermeket nemz, és nem gondolják át Betsabéval, hogy hol és hogyan nőne fel ez a gyermek, ha megszületne. Hány ilyen átgondolatlan és felelőtlen gyermeknemzés történik ma, amikor már több mint hétmilliárdan vagyunk? A hetita Uriás a maga becsületességével és hűségével igazságtalanul hal meg, mert az, aki tehetett és éppen uralmon volt, elvette feleségét és életét. Hányszor hiszi azt a győztes és domináns nemzet fia, hogy bármit elvehet a másodvonalbeli nemzet beilleszkedni akaró tagjától? Sőt, nem Dávid intézi el a piszkos ügyet, hanem más végzi el helyette. A szembetűnő vagyoni különbségek megjelenése az ószövetségi Izrael társadalmában elsősorban a királysághoz, illetve a letelepedett életmódhoz köthető. A régebbi társadalmi berendezkedésről tanúskodó iratokban (1–5Móz, Bír) csak ritka esetben (15-ször) fordul elő a gazdagság (עֲשִׂירִי) jelzője. Nomádként vagy félnomádként nem lehetett látványosan felhalmozni, elrejteni, vagy elásni kincseket, az állatállomány bősége átlátható gazdagság volt, még akkor is, ha valakinek több volt a másikinál. A nomád embert az Úr által teremtett és fenntartott kies mezők irányítják arra, amerre az állatai ehetnek. A földműves, letelepedett ember egy kicsit a maga kezébe akarja venni sorsát, megműveli a földet, irányít, s ha kell gyomlál és öntöz. A királyság a letelepedésnek és a kontrollnak egy még erőteljesebb formája, ekkor jelenik meg igazán a szegény és gazdag ellentéte, annak minden etikai

következményével együtt. Ez a szakadék egyre csak nőtt, és egyre kevesebben voltak egyre gazdagabbak, és egyre többen voltak egyre szegényebbek. Az „egy gazdag és egy szegény” motívum lényegében nem csak Dávid király személyes tettének kritikája volt, hanem erőteljes társadalomkritika is. Ha a lejegyzett példabeszédet abban az összefüggésben is megvizsgáljuk, hogy később Betsabé és Dávid frigyéből származik a legendásan gazdag Salamon király, akkor talán még hangsúlyosabb Nátán birtoklást elítélő kritikája.

Láthatjuk, hogy amikor az „éghajlati igazságosság” (climate justice) kérdését vetjük fel, akkor alapjaiban nem új dologról van szó. Ahogyan Dávid és Betsabé személyes története összefonódik a szociális példabeszédben megismert történettel, úgy tapasztaljuk meg ma, hogy a személyes életvitelnek és cselekedetnek konkrét hatása van a környezetünkre. A globalizáció, a nagy populáció és a Föld megismert korlátai miatt ez a hatás kézzelfogható. Mintha csak a példázattal azt üzenné nekünk Nátán háromezer év távlatából, hogy a gazdag, aki elveszi a szegény juhát nem más, mint az energiát pazarló ember, aki elveszi attól, akinek nincs. A gazdag az, aki több oxigént, vizet, üzemanyagot, termőföldet használ ahhoz képest, mint amennyi a globális világból arányosan jutna neki. Nem sáfárkodik, hanem birtokol. Ki ez a gazdag ember, aki mindezt megteheti? „Te vagy az az ember!” (2Sám 12,7)

De hogyan csináljam másképpen? Mindennek a nyomasztó terhétől azzal a mély alázattal és bűnbánattal szabadulhatunk meg, amely Dávid bűnbánati imájából tükröződik vissza: „Tisztíts meg izsóppal, és tiszta leszek, moss meg engem, és fehérebb leszek, mint a hó.” (Zsolt 51, 9). Dávid a teremtett világ csodás példáit idézi fel a tisztuláshoz. Ám az izsóphoz meleg, napfényes évszak kell, a fehér hóhoz pedig hideg, tiszta évszak. Tapasztalunk-e még ilyen évszakokat az életvite-

lünkől fakadó éghajlatváltozásban? Együtt kell tennünk azért, hogy énekelhessük a felszabadító zsoltárt!

Karl Barth szerint „ha a »gazdagok« szót halljuk, akkor bizonyára olyan emberekre gondolunk, akiknek egy halom részvénye vagy hasonló vicces dolog van a birtokában. Ha az élet értelmének tartják ezeket a dolgokat és azok élvezetét, akkor tényleg ők is a gazdagok közé tartoznak. A gazdagok azok, akik azzal az igénnyel jönnek-mennek a világban, hogy Istennek és az embereknek tulajdonképpen igazán elégedettnek kellene lenniük velük. Az Úr azonban üres kézzel küldte el őket. Nem tett velük semmi rosszat. Csak éppen szó nélkül otthagya őket. Csak éppen nem volt mit mondania és adnia nekik. Szegény gazdagok! A helyzet bizony az, hogy szegény gazdagok csak tettetni tudják a gazdagságukat. Gazdagságuk színlelés: maguknak, Istennek és a többi embernek. A valóságban egyetlen ember sem lehet elégedett azzal, ami ő maga és amiye van. Tehát van remény a gazdagok számára is. A szegény gazdagnak ugyanazt kell akarnia, mint másnak: Isten legyen irgalmas nekem, bűnösnek! Akkor egy csapásra minden megváltozik. Akkor többé nem szegény gazdag lesz, hanem gazdag szegény. Befogadja azt, amit az angyalok mondtak a pásztoroknak: »Hirdetek nektek nagy örömet. Üdvözítő született ma nektek.« Ő a legszegényebbeket leggazdagabbakká tette. Azzal tette ezt, hogy a testvérükké lett. Tudjátok, hogy mi a biztos jele annak, hogy valaki gazdag szegény? Az ilyen embert közvetlenül fogja érinteni az, hogy milliók vannak, akiknek nincs kenyérük. Ezekben az emberekben fel fogja ismerni a testvéreit, és ennek megfelelően fog cselekedni.” (Bővebben ld. Karl Barth: Szemvillanások. Kálvin Kiadó, 2009)

VENDÉGLÁTÓ JÁTSZÓHÁZ

Teremtés heti gyermekcsendesnap-vázlat

Olvasmány: 2Sám 12,1-9

Zsoltár: 23. zsoltár

Evangélium: Lk 14,15-24

Üzenet: Gondoskodj másokról!

Kognitív cél: *Az isteni gondviselés és emberi felelősségünk fogalmának megértése. A gyerekek értsék meg, hogy a teremtettségben Isten jó akarata minden ember felé érvényes, de szeretetének közvetítésében feladatunk van.*

Affektív cél: *A gyerekek szerezzenek élményeket arról, hogy milyen a másiktól gondoskodni, a másikat vendégül látni, vagy kimaradni a vendéglátásból. Érezzék át, hogy felelősek ők is a másiktól való gondoskodásban.*

Időtartam: Egy délelőtt vagy délután.

Helyszín: Gyülekezeti terem vagy szabadterén, kertben, udvaron.

Segédeszközök: Projektor, laptop, tábla, filc, papír, rajzeszközök, asztal

Az alkalom vázlata (kb. 2,5 – 3 óra):

1. Előkészítő feladatok
2. Köszöntés, gyülekező (30 perc)
3. Játékok (30 perc)
4. Asztal megterítése (15 perc)
5. Tanítás, elmélyítés (15 perc)
6. Ima, áldás (10 perc)
7. Szeretetvendégség, agapé (45 perc)
8. Zárás, elpakolás

1. Előkészítő feladatok

Készüljünk együtt a gyülekezettel, hirdessük az alkalmat: a vendéglátó játszóház jó lehetőség arra, hogy „külsős” családokat, gyerekeket, barátokat, osztálytársakat meghívjunk közösségünkbe. Fontos, hogy a közösség időben készüljön erre meghívók készítésével, de végig kell előre gondolni a vendéglátás anyagi vonzatait is a résztvevők arányában.

3. Köszöntés, gyülekező (30 perc)

Köszöntünk minden vendéget a vendéglátó játszóházban. Ma egy nagy vendégségnek, ünnepségnek lehetünk a részesei! Az ünnepünk elején ünnepi dalokat éneklünk Istenről, aki mindnyájunkat megteremtett, megajándékozott az élettel és nekünk adta a földet, lakóhelyként! A Teremtés hetében ünnepeljük a Teremtőt és hálát adunk alkotásaiért!

- Énektanítás: Isten szeretetéről, gondoskodásáról szóló énekek.
- Korosztálytól függően: mutogatós énekek.
- Segédeszköz: projektor, laptop a dalszövegek kivetítéséhez.

Az énekek után az előzetesen készített ppt bemutatót, vagy letöltött videót levetítjük, amely a teremtett világ szépségeit és ünnepi pillanatokat mutat be, különböző népekből ünneplő gyerekeket és időseket is ábrázol. Isten teremtményei mind. Ezen a földön olyanok vagyunk, mint Isten vendégei. A gyerekek válasszák ki a nekik leginkább tetsző képeket, kedvenc ünnepüket, magyarázzák meg miért azt választották.

3. Játékok (30 perc)

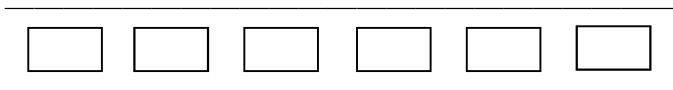
– *Ünnepi tárgyak*

A gyerekekkel körbeülünk. Elképzeljük, hogy most egy ünnepi vacsorán vagyunk együtt, gyönyörűen meg van terítve, minden készen áll a vendégeink fogadására. – Most egyvalakit hallótávolságon kívülre küldünk, amíg a többiekkel tanácskozunk. Suttogva megállapodunk az ünnepi vacsora egy jellegzetes tárgyában. Visszahívjuk a gyermeket a kör közepére. Tegyen fel

kérdéseket, a többiek pedig a tárgy nevében válaszoljanak. Ha megvan a megfejtés, váltsuk a kör közepén álló gyermeket.

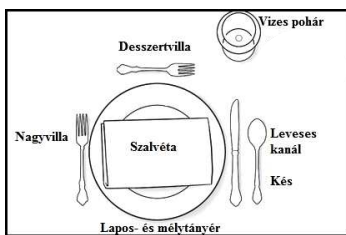
– *Ünnepi képregény* (eszközök: rajzeszközök, nagy méretű papírhenger)

A gyerekek egy nagy méretű papírra (előre legyenek elkészítve a lapon a rajzfelületek keretei) egymás mellé rajzolják meg képeiket arról, hogy ők hogyan képzelnék el egy ünnepi ebédet vagy vacsorát. Hogyan nézne ki az asztal, kiket hívnának meg, kik ülnének az asztal mellett. A képek egymás mellett egy képsorozatot adnak majd, mint egy képregényt ünneplő közösségekről az asztal körül:

4. Asztal megterítése (15 perc)

Most szeretnénk a valóságban is megteríteni! Először egy személyre szeretnénk nektek megtanítani, hogy hivatalosan, szabályosan hogyan is néz ki egy ünnepi teríték! (Az interneten bonyolultabb terítékverziót is találunk!)

Utána pedig veletek együtt terítünk meg a mai napra a szeretetvendégségre, amit agapának is nevezünk. A Vendéglátó Játsszóházunk végén ülünk le együtt ehhez az asztalhoz.

5. Tanítás, elmélyítés (15 perc)

Nézzük meg az ünnepi képregényünket, tegyük fel a következő kérdéseket:

- Mi szükséges az ünnephez? (teríték, díszítés, ajándék, étel, vendégek)
- Kik ülnek az asztal körül? Kiket hívunk meg? Kiket nem?
- Mit éreznél, ha nem kapnál meghívót kedves barátodtól, rokonodtól?

Olvassuk fel Nátán példázatát a gazdagról meg a szegényről (lekció). A történet két emberről szól. Mindkét emberre úgy tekinthetünk, mint Isten teremtményei, akiket Isten megajándékozott az élettel. Próbáljuk összegyűjteni (táblán két oszlopban) a különbségeket kettejük között: szegény-gazdag, családos-egyedülálló, jószívű-zsugori, irgalmas-kegyetlen, stb.

Isten gondviselő szeretete megnyilvánult a szegény életében is. A kevés ellenére sem szűkölködött, Isten megvidámította lelkét. Gyűjtsük össze ennek bizonyítékait a történetből!

Hogyan kellett volna a gazdagnak viselkednie? – A Bibliában Jézus is elmond egy példázatot egy nagy vacsoráról, amire meghívottjai vannak. Ez a példázat arról szól, hogy Isten minden ember számára egy névre szóló meghívót készít. Ti is kaptatok erre a mai napra meghívót. Sajnos vannak, akik ezt visszautasítják, hallgassátok meg a kifogásokat! (Lk 14,18-20) Mire hivatkoznak ezek az emberek? Miért?

A terített asztal nem marad üresen. A ház Ura kiküldi szolgáját, hogy hozzon vendégeket. Nézzétek meg kik azok, akik elfogadják ezt! (Lk 14,21-23) Ők miért voltak nyitottak ennek a meghívásnak az elfogadására?

Isten mindnyájunkat asztalához hív. De a mi feladatunk is, hogy Isten szeretetét közvetítsük mások felé, és mi is gondoskodjunk a másikról. Mi vagyunk Isten kinyújtott keze. – Kiket is hívtatok meg ünnepelni? Amikor vendéget hívsz, ez is a szeretet kimutatása. Befejezésül „titkos küldetést” szeretnénk adni. Gondolj egy személyre a környezetben, akivel még nem szoros, vagy esetleg nehéz kapcsolatod. A titkos küldetés papírból válassz egyet (nyomtassuk ki színes papírokra), s tűzz ki egy napot, amikor...

- Megkínálsz valami finomsággal, amit szeret.
- Megfigyeled egy jó tulajdonságát, és megdicséred (akár úgy, hogy mások is hallják).
- Segítesz neki abban, amivel látod, hogy küszködik.
- A vállára teszed a kezed egy pillanatra, és rámosolyogsz, amikor elmész mellette.
- Elhívod, hogy együtt játsszatok, mozogjatok, alkossatok valamit (megkérdezheted, mihez van kedve)

6. Ima, áldás (10 perc)

Körben egymás kezét megfogva imádkozunk: hálát adunk Isten gondviseléséért, a teremtett világot. Imádkozunk azért, hogy minden ember elfogadja Isten meghívását a földön. Imádkozunk azért, hogy másokra figyelve mi is a szeretet útján járassunk.

7. Szeretetvendégség, agapé (45 perc)

A nagy asztal köré ülünk a gyerekekkel, ahol esetleg névtáblával fejezzük ki a névre szóló meghívást Istentől. Elmondhatjuk, hogy a szeretetvendégséget görög szóval agapének is nevezzük, amely az isteni szeretetnek a szava.

8. Befejezés, elpakolás

A befejezéskor elmondhatjuk, hogy a legközelebbi teremtésheti alkalom mikor lesz megtartva közösségünkben, illetve hirdethetjük legközelebbi játszótérünk, gyermekprogramunk időpontját is.

Uram, tégy engem a te békéd eszközévé,
ahol gyűlölet lakik, oda szeretet vigyek,
ahol sértés, oda megbocsátást,
ahol széthúzás, oda egyetértést,
ahol tévedés, oda igazságot,
ahol kétely, oda hitet,
ahol kétségbeesés, oda reményt,
ahol szomorúság, oda örömet.

Uram, add , hogy inkább én igyekezzek vigasztalni,
mint hogy vigaszt várjak.

Inkább én törekedjek másokat megérteni,
mint hogy megértést óhajtsak.

Inkább szeressek,
mint hogy szeretet igényeljek.

Mert önmagunkat elfelejtve találjuk meg magunkat.

Ha megbocsátunk, akkor nyerünk bocsánatot.

Ha meghalunk, akkor ébredünk az örök életre.

Ámen.

(Teréz anya nővéreinek napi imádsága)

GYÜMÖLCSÉSZ PROGRAM

Gyümölcstermő plébániák/gyülekezetek

1. A program háttere

Napjainkban csupán körülbelül 20 növényfaj biztosítja az emberiség növényi táplálékának 80 százalékát, pedig a Földön mintegy 3000 táplálkozásra alkalmas növényfaj ismert. Háttérbe szorultak az úgynevezett tájfajták, amelyek egy-egy adott tájegység helyi talajtani, klimatikus, hidrológiai sajátosságaihoz alkalmazkodtak. Termesztésük a táj ökológiai adottságaiból kiinduló gazdálkodási rendszerbe illeszkedett, csökkentve a termesztés kockázatát, és erre épültek a helyi társadalmak gazdag kulturális hagyományai is. A mezőgazdasági sokféleség fenntartását, a tájfajták megőrzését az eredeti élőhelyen, természetes állapotban történő (in situ) megőrzésével lehet biztosítani.

2. Hogyan indult a program?

Egyetértve a fenti megállapításokkal egy program elindítását kezdeményezte 2011-ben a Jövő Nemzedékek Országgyűlési biztosa, amihez több történelmi egyház is csatlakozott a Gyümölcsész megállapodás „A táji adottságokhoz alkalmazkodó, a Kárpát-medencében régóta termesztett gyümölcsfajták megőrzésében való együttműködésről” keretében. A programot 2012-ben gondjaiba vette a tápiószelei NÖDIK. Minden telepítési szezonban évente kétszer - azaz tavasszal és ősszel - szakmai rendezvény alkalmával kerülnek átadásra az eltelepítésre váró gyümölcsoltványok. A két éves koordináció alatt elért eredményeknek köszönhetően 54 kert gazdagodott régi gyümölcsfajtákkal többmint 1800 darab gyümölcsoltvánnyal. A jelentkezés folyamatosan történik.

3. Mi a program célja?

A Kárpát-medencében régóta termesztett fajták megőrzése, újrachonosítása. A gyümölcstermesztés ősi ismeretanyagának megtartása és továbbadása. Bemutatókertek létrehozásával a tájfajták bemutatása, megismertetése a vi-

déken élő fiatalokkal. A lakosság változatosabb, egészségesebb gyümölcs-höz való juttatása.

4. Mit biztosít a NÖDIK?

A plébánia/gyülekezet jelentkezik a Növényi Diverzitás Központ (NÖDIK) rendszerébe, az intézet felméri a lehetőségeket, szakmai tanácsadást és évi két alkalommal egymásra épülő szakmai képzést tart, majd átadja az oltványokat. Nyilvántartja és ellenőrzi a létesült kerteket.

5. Mit biztosít a helyi közösség?

A programba bekapcsolódó gyülekezetnek, vagy plébániának gondoskodnia kell az oltványok elszállításáról, a beültetendő terület előkészítéséről, a rábízott gyümölcsfák gondozásáról, a kert fenntartásáról. Kihelyezi a kertet bemutató információs táblát, térképet készít az ültetésről. A környéken élőknek, valamint az érdeklődőnek bemutatja a gyümölcsöst.

6. Jelentkezés

A programba jelentkezni kizárólag a NÖDIK honlapján (www.nodik.hu) elérhető hiánytalanul kitöltött jelentkezési lappal, az intézet gyümölcsész koordinátoránál, Veres Emesénél lehet az alábbi elérhetőségen:

everes@mail.nodik.hu

7. A Gyümölcsész Programban eddig elért eredmények

A Gyümölcsész megállapodás aláírása után a Naphimnusz Teremtésvédelmi Egyesület Gyümölcsész projektje keretében készítette el az alkalmazkodó gyümölcsészet leírását és az ezt a módszert népszerűsítő Kárpát-medencei Gyümölcsészeti Hálózat stratégiáját. Az egyesület a projekt kertében két egyházi mintakertet létesített: egyet a Csabdi Református Templom kertjében és egyet a Fóti Római Katolikus Templom mögötti arborétumban és a program eredményeként előállt *Gyümölcsész Stratégia* elérhető a www.gyumolcsesz.hu oldalon.

A Magyarországi Református Egyház Ökogyülekezeti Tanácsa is bekapcsolódott a Gyümölcsész megállapodás végrehajtásában és elindította a „Gyümölcsfák a papkertben” programot. A programot a Magyar Református Szeretetszolgálat Egyháztáji programja is segíti, amelynek célja, hogy haszonelvű kereskedelmi közvetítés nélkül összekapcsolja az egyházhoz kötődő vidéki kistermelőket és a városi fogyasztókat. Részletek az www.egyhaztaji.hu oldalon. A gyümölcsfa telepítések 2013. januárjában gyorsultak fel és az eltelt két év alatt több mint félszáz gyülekezeti kert gazdagodott régi gyümölcsoltványokkal. A program állásáról az Ökogyülekezeti Tanácsa rendszeresen beszámol a www.reformatus.hu portálon.

A Magyarországi Evangélikus Egyház komplex környezettudatos programjának részeként – amelynek célja gyülekezeteiben és intézményeiben a környezetvédelem, a „zöld-szemlélet” megvalósulásának előmozdítása, az Isten adta föld termőerejének közösségi hasznosítása – is elindult az ún. „Templomkert projekt” koordinálása, amelynek megvalósulása esetén gyülekezeti, vagy egyéb keretek között a projekthez csatlakozó termelők terményei juthatnának el közvetlenül a vásárlókhöz. Az Evangélikus Egyház e projektje keretében foglalkozott és foglalkozik gyümölcsfa telepítő tevékenységgel. A Templomkert projekt részleteiről a www.templomkertem.com oldalon érhetőek el információk.

A fenti tevékenységek közepette a felekezetek között teljes az egyetértés és a végrehajtás is ökumenikusan történik. A felekezetközi együttműködés szép példája, ha a Naphimnusz Egyesület által megnyitott két kert közül az egyik református volt, de a Református Egyház Ökogyülekezeti Tanácsa által vitt program is több katolikus kertnek adott lehetőséget az őshonos fajták telepítésére.

ÁLDOTT LÉGY!

A közös otthon gondozása

A

ZARÁNDOKLAT A 21. KLÍMACSÚCSRA PÁRIZSBA

Ökumenikus zarándokút az éghajlati igazságosságért

A világ számos országából hívők ezrei csatlakoznak ahhoz a zarándoklathoz, amely az éghajlati igazságosságért szervezett az Egyházak Világtanácsa (EVT). Vannak akik gyalogosan, vannak akik kerékpározva fejezik ki szolidaritásukat azokkal a felebarátaikkal, akiket a klímaváltozás hatásai leginkább sújtanak. Az európai egyházak képviselői és a zarándokok 2015. október 12–14. között Villigstben (Németországban) találkoznak, amelynek része a magyar **„Tekerj a felebarátodért!”** staféta-kerékpározás is szeptember 27. és október 4. között (ld. a kiadvány hátlapján). A zarándokok számos európai országból indulva november végén érkeznek az ENSZ 21. klímacsúcsára, Párizsba (2015. november 30 – december 11.), hogy így hallassák hangjukat egy sokkal igazságosabb és fenntarthatóbb holnapért. Afrikában is szerveznek gyalogos és kerékpáros EVT zarándoklatot az éghajlati igazságosságért, amely annak érezhető hatásai ellen emelnek szót. Dél-Afrikából indulva, Burundin és Ugandán át érkeznek Kenyába.

„Párizs nem egy végcél, hanem egy mérföldkő az éghajlati igazságosságért folytatott zarándoklatunkban. Hívó emberekként meg kell fogalmaznunk egy etikai irányt a klímaváltozás dialógusában. Egy stratégiára van szükségünk 2016-ra, és azutáni időszakra.” – Dr. Guillermo Kerber (EVT, Teremtésvédelemért és Klímaigazságosságért felelős programvezető.)

További információ:

<http://wccpilgrimage.org>

<http://reformatus.hu/mutat/10829/>

<http://reformatus.hu/mutat/elindult-az-igazsagossag-es-beke-zarandoklata/>

TEREMTÉSHETI TÉMÁK 2009-2015

2009. A hét nap csodája

2010. Körtkép a Földről – körtkép az emberiségről

2011. „...hogy semmi ne menjen kárba” (Jn 6,12) – Újrahasznosítás

2012. „...úgy szerette Isten a világot...” (Jn 3,16) – Jézus és a teremtett világ

2013. „Nézd itt a víz!” (ApCsel 8,36)

2014. „Őrizd meg a rád bízott kincset!” (1Tim 6,20) – Energia és éghajlatváltozás

2015. „...egy gazdag meg egy szegény.” (2Sám 12,1) – Éghajlati igazságosság

TEKERJ A FELEBARÁTODÉRT –
hogy kapjon levegőt,
hogy ne sodorja el az árvíz,
hogy ehessen,
hogy tudjon hol élni,
hogy legyen jövőnk!

- ▶ Egy kilométerre számítva autózással több mint **tízszer annyi** széndioxidot bocsátasz ki, mint a kerékpározással!
- ▶ Ha minden EU-s állampolgár **napi öt kilométert** kerékpározna, akkor a közlekedési szektorban 2050-re kitűzött kibocsátás-csökkentés felét tudnánk teljesíteni!
- ▶ Ha kevesebb széndioxidot bocsátunk ki, akkor csökkentjük az üvegházhatást és a **szélsőséges időjárási jelenségek** (pl. viharok) kialakulásának esélyét. Ez azt jelenti, hogy a kiszolgáltatottabb országokban élő felebarátaink megélhetését, életerét sem pusztítjuk tovább!

2015. decemberben a **párizsi klímacsúcsra** az európai keresztények egy északról délre tartó közös zarándoklat keretében érkeznek, amellyel összehozták és közös tenni akarásunkat fejezzük ki.
A Teremtés hetén ehhez a menethez csatlakozunk a **kelet-nyugati irányú** kerékpározásunkkal.

Időpont: 2015. Teremtés hete (2015. szeptember 27. – október 4).
Útvonal: Beregszász – Tokaj – Budapest – Pannonhalma – Sopron
Záró istentisztelet: 2015. október 4. – Soproni Ev. Templom 15 óra

Október 4-én Sopronból a stafétát osztrák testvéreink viszik tovább Németországba, ahol a zarándokok áthaladnak.

További információ: www.teremtesunnepe.hu/tekerj_a_felebaratodert

Tekerj velünk Te is!

